

TANULÓI TEVÉKENYSÉG	TANÁRI TEVÉKENYSÉG – SZÜKSÉGES IDŐ MUNKAFORMA – RÖGZÍTÉSRE KERÜLŐ ISMERETEK	MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK
<p>Az óra címe: SULIHÍRADÓ, HÍREK, ÁLHÍREK Az óra célja: A tanulókat a médiumok tudatos használójává és kritikus hírfogyasztóvá nevelni; megismertetni/játékosan meg tapasztaltatni velük a hírszerkesztőségek munkáját; tudatosítani a hírválasztás szempontjait, a hírek különböző formáinak jellemzőit, s ezek által a hír és a valóság viszonyát. Szerző: Pápai Júlia</p>		
<p>HÍRFOLYAM Mi a friss/fontos/érdekes iskolánkban? A tanulók körbeállnak, s egy labdát dobálva egymásnak közlik az iskola legfontosabb híreit, röviden. <i>(Előzetes házi feladat - lásd az „A” óraterv - alapján)</i></p>	<p>A tanár arra kéri a diákokat az óra elején, hogy mindenki (párban kiadott házi feladat esetén a párok) nézzen bele röviden a <i>házi feladatába</i>, s a számára legfontosabb iskolai hírek közül 2-3-at jegyezzen meg <i>(ügyelve a fontos tartalmi elemek közlésére: Mi/ki?, Mit?, Hol?, Mikor?, és a hír lényegére: Legyen a célközönségnek friss/fontos/érdekes)</i> Majd körbeállva, egymásnak egy labdát dobálva mindenki röviden mondjon egy hírt. 5 perc</p> <p>Cél: Ráhangolódás, ismétlés</p> <p>Tananyagtartalom (ismétlés): <i>A hír tartalmi elemei: Mi/ki?, Mit?, Hol?, Mikor? a hír fogalma, lényege:</i> legyen a célközönségnek friss/fontos/érdekes, azaz: - tényeket vagy eseményeket mutasson be, - olyan információkat tartalmazzon, melyek a célközönséget (a nézőket) érintik, érdekelhetik, - legyenek újak/frissek.</p>	<p>A tanár a játékos feladat felvezetése során idézze fel az „A” óratervben tanult tananyagot úgy, hogy a legfontosabb fogalmakat rögzítse a táblán.</p> <p>Teremelőrendezés: Kiscsoportos – szerkesztőségi – munkára alkalmas munkaállomásokra (padokra) van szükség 4-5 db 4-6 fős kiscsoport számára, és a padok előtt egy olyan nagyobb térre, ahol a mini híradók bemutatathatók, s a ráhangoló játék esetén a diákok körbeállhatnak.</p> <p>Eszközigény: tábla/táblairón, esetleg csomagolópapír/filctoll, amennyiben az átismételt tananyag elemeket a „mini szerkesztőségek” számára látványos helyre kirakva rögzíteni akarjuk (javasolt!).</p>
<p>CSOPORTALAKÍTÁS: A diákok saját választásuk szerint leülnek egy-egy asztalhoz, kiscsoportot alakítva.</p>	<p>A tanár kiadja az instrukciót: <i>„Mindenki üljön most egy-egy csoportasztalhoz, az egy asztalnál ülők fognak ezen az órán végig együtt dolgozni.”</i> 2 perc</p>	<p>Mivel a 90 perces órán több szempontból is hatékonyan kell együtt dolgozni a diákoknak, ezért fontos, hogy az egymást jól ismerők, együttműködni szeretők (tudók) kerüljenek egy csoportba. Mivel az előzetes tudás heterogenitása most kevésbé fontos tényező, ezért ezen a tanórán a szimpátia alapján történő csoportalakítás is megfelelő.</p>

TANULÓI TEVÉKENYSÉG	TANÁRI TEVÉKENYSÉG – SZÜKSÉGES IDŐ MUNKAFORMA – RÖGZÍTÉSRE KERÜLŐ ISMERETEK	MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK
<p>HÍRVÁLASZTÁS/IDŐPRÉS: A diákok a tanár által kiosztott iskolai hír-ügynökségi hírekből szűk időkereten belül kiválasztják a számukra legfontosabb (fiktív) iskolai híreket.</p> <p>A táblán összegzik az eredményeiket, majd kiválasztják az eredmények alapján az osztály 5 legfontosabb hírét.</p>	<p>A tanár minden kiscsoportnak kiosztja az 1. sz. mellékletet (Iskolai hírügynökségi hírek) az alábbi instrukcióval: <i>„Most ti vagytok a Sulihíradó szerkesztősege. Az lesz a feladatotok, hogy a hírügynökségtől megszerzett hírek közül kiválasszátok azokat, amelyek szerintetek bekerüljenek a mai sulihíradóba. A kiválasztott híreket állítsátok sorrendbe a fontosságuk szerint! A hírek kiválogatására – úgy, mint minden szerkesztőségnek – nagyon kevés időtök van, ügyeljete tehát a gyorsaságra is! 5 perc alatt válasszátok ki az 5 legfontosabb hírt, ügyelve a változatos- ságra. A kiosztott lapon számozzátok be őket a fontossági sorrend szerint!”</i></p> <p>A tanár szigorúan ügyel az időre, ha kell, bizonyos időközönként figyelmezteti a diákokat az idő múlására.</p> <p>Az 5 perc letelte után megkéri a kiscsoportokat, hogy mondják el a számukra legfontosabb híreket, s ezeket a táblán összegzi és pontszámokkal látja el. 5 pontot kap minden hír, amelyik fontosságban első helyen állt az egyes csapatoknál, 4-et, amelyik második helyen, és így tovább. Amely hír többször szerepel, ne írjuk fel többször a táblára, csak a hozzárendelt pontszámot.</p> <p>Ezen összpontszámok alapján kiválasztják az osztály 5 legfontosabb hírét (döntetlen esetén kézfeltartásos szavazással).</p> <p>A választás után a tanár rámutat arra, amit az előző („A”óraterv alapján megtartott) foglalkozáson tanultak, hogy a hírek a valóságnak csak egy különböző szempontok alapján válogatott szeletét tartalmazzák, nem a valóságot.</p> <p>Tananyagtartalom: időprés: a hírek válogatásánál fontos tényező, hogy a szerkesztőségeknek minél frissebb híreket kell minél gyakrabban közölniük, ezért a válogatásra kevés idő jut. Ezért fontos a szerkesztőségek (itt kiscsoportok) összehangolt munkája, a szerepek optimális leosztása.</p> <p>Ismétlés: hír és valóság: A média (itt televízió) a valóság „kapuőre”, mivel a világban (itt iskolánkban) megtörtént hírek sok szűrőn mennek át, a nézők (hírbefogadók) nem a valóságot látják, csak a valóságnak egy bizonyos szempontok szerint válogatott szeletét, amely függ a válogatásra rendelkezésre álló időtől, a szerkesztőség érdeklődésétől, s attól, milyen célcsoportnak, mit kívánnak közölni a világból (iskolánkból). Így amiről az emberek beszélnek, az nem a teljes valóság, csak az, amit számunkra kiválogattak a különböző újságok/internetes portálok/ televíziók/rádiók.)</p> <p>15 perc</p>	<p>E feladat esetén – jelleghénél, tananyag-tartalmánál fogva – nagyon fontos, hogy a tanár a szigorú időfelelősi szerepet betöltse.</p> <p>A tananyag összefoglalásakor mindig utaljon vissza a diákok által válogatott híryanagra, mint példákra. A fontos fogalmakat a táblán rögzítse, a feladatból vett példákkal illusztrálja. Pl. <i>„A ti válogatásaitok alapján senki sem fog tudni a híradónkból arról, hogy....., pedigszempontból nagyon fontos hír.”</i></p> <p>Eszközigény: - 1.sz. melléklet fénymásolva kiscsoportonként - tábla/táblairón</p>

TANULÓI TEVÉKENYSÉG	TANÁRI TEVÉKENYSÉG – SZÜKSÉGES IDŐ MUNKAFORMA – RÖGZÍTÉSRE KERÜLŐ ISMERETEK	MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK
<p>A TELEVÍZIÓS HÍREK FORMÁI/TÍPUSAI: A diákok néhány, fiataloknak szóló példán keresztül megismerkednek a televíziós hírműsorokban látható hírformák közül a legfontosabbakkal.</p>	<p>A tanár frontális munkában, de a diákcsoportok aktív bevonásával megismerteti a diákokat a televíziós hírműsorokban látható hírformák közül a legfontosabbakkal, felhívva a figyelmet arra, hogy a csak interneten követhető televíziók, blogok, portálok is gyakran használják ezeket a mozgóképes formákat, ezért néhány példát onnan vettünk.</p> <p>A tanulók minden részlet levetítése után tanári rávezető kérdésekkel tájékoztatják fel az egyes formák legfőbb jellemzőit.</p> <p>Kérdések lehetnek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mit láttatok a filmen? (Ki/mi? Mit? Mikor? Hol?) - Kitől tudtátok meg az eseményeket? - Hogyan tudtátok meg? - Hol voltak a szereplők? stb. <p>A tanár felírja a válaszokat (pl. egy kihelyezett csomagolópapírra.)</p> <p>Tananyagtartalom: A televíziós hírek legfontosabb formái.</p> <p>1. A tudósítás: http://www.youtube.com/watch?v=jAigtMnTdb4 (a tudósítás első 3-3.5 perce) jellemzői, hogy a tudósító a helyszínen van, saját élményei, benyomásai alapján készíti el a tudósítást, tárgyyszerű, pontos információkat közöl, érzékelteti az esemény hangulatát. Gyakran szólatat meg résztvevőket az eseményről, illusztrációnak az esemény életképeit használja.</p> <p>2. Interjú: http://www.youtube.com/watch?v=t626-ojt628 (A Bye Alex interjú első egy perce) Személyes találkozás alkalmával lefolytatott, kötött formájú beszélgetés az újságíró és az interjúalany(ok) között. A klasszikus vagy informatív interjú célja, hogy a kérdező a megszólaltól, mint hiteles és autentikus forrástól pontos információkat szerezzen és hozzon nyilvánosságra. A tudósításon belül gyakran szerepel interjú is.</p> <p>3. Televíziós hír: Itt visszautalhatunk az „A” óraterv 3. hírére (elárverezik TinTin-t, vagy a felvezető headline egyikét be is mutathatjuk) Általában röviden, narrátor szöveggel és képpel illusztrált. Közérthető (kerüli az idegen szavakat és kifejezéseket). tömör (csak a szükséges és elégséges információt közli), pontos (tény-és adatszerű), félreérthetetlen és tárgyilagos eseményközlés.</p>	<p>A tananyagtartalomban megadott tudnivalókat a diákcsoporthoz igazított nyelvezeten, a kisfilmeket leállítva, néha visszajátszva, állandó szemléltetéssel tárjuk fel.</p> <p>A kisfilmek levetítése után, mindig kérdésekkel kezdjük, s a válaszokhoz kössük az elméleti anyagot.</p> <p>Eszközigény:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szemléltető kisfilmek, - videó lejátszására alkalmas eszköz - projektor - csomagolópapír/filctoll/gyurmaragasztó <p>– e feladatnál különös fontosságú, hogy a különböző műfaji jellemzőket táblázatosan rögzítsük és olyan formán, hogy az a következő feladatoknál mindig elérhető legyen, így a táblára csak akkor írjunk, ha van elég szabad táblafelület, s ez onnan nem kerül eltávolításra az óra végéig.</p>

TANULÓI TEVÉKENYSÉG	TANÁRI TEVÉKENYSÉG – SZÜKSÉGES IDŐ MUNKAFORMA – RÖGZÍTÉSRE KERÜLŐ ISMERETEK	MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK
	<p>4. Riport: http://www.youtube.com/watch?v=6RLbdQqnbbk A műsor első másfél perce elég a műfaji sajátosságok felidézésére. A tudósításból nőtt ki. Az esemény valóságghű visszaadása a cél. Elég komplex és magas presztízsű műfaj, az újságírás és a szépirodalom határán van, szinte minden műfaj elemeit felhasználja a hírtől az interjún át. De minden állítást alá kell tudni támasztani. Az írónak fel kell ismernie, mi az, ami közérdeklődésre tarthat számot. A tudósítóval szemben a riporter aktív résztvevője az eseményeknek. A jó riporter részletekből építkezik, az olvasót részesévé tesz az eseményeknek, teljesen átadja a hangulatot. Felvillantja hátteret is, az előzményeket. Fajtái: tényfeltáró, oknyomozó, elemző, bíráló, esemény-állapot, dokumentumriport.</p> <p>Fontos, hogy a mozgóképes anyagokból rövid kis részletek alapján megmutassuk a különböző hírformák legfontosabb sajátosságait, s a velük elérhető újságírói célokat. Kiemelve, hogy a mozgóképes (televíziós) műfaj esetében a kép és a szöveg viszonyával is erősen lehet hatni/befolyásolni a nézőket. Valamilyen eseményt érdekesebbé/szimpatikusabbá/pozitívabbá/negatívabbá tenni.</p> <p>20 perc</p>	
<p>KISCSOPORTOS HÍRKÉSZÍTÉS: A csoport kedvenc 5 hírből minden csoport kap (saját vagy tanári választás alapján) egy hírt. Feladatok: 1. Írjanak róla egy gyors hírt, s írják mellé milyen képekkel illusztrálnák. Mutassák be az elképzeltet. 2. Készítsenek a hírből egy fiktív helyszíni tudósítást vagy interjút!</p>	<p>A tanár kiválasztja vagy kiválaszt minden csoportnak egy hírt, s a hír jellegénél fogva eldönti, hogy a gyors hír mellé melyik csoport készítsen interjút, s melyik tudósítást. Ezt minden csoportasztalnál felírják.</p> <p>Az alábbi instrukciót adja: <i>„Írjatok a hírből egy részletesebb, de még mindig rövid hírt, s néhány mondatban írjátok le, milyen képekkel illusztrálnátok azt a tévében. Erre 5 perctek van!”</i> A csoportmunkák során a tanár figyelemmel kíséri a kiscsoportok híreit, rövid rávezetésekkel segít a módosításban. Majd (az 5 perc leteltével) az alábbi instrukciót adja (minden csapatnak mást és mást): <i>„Az 1. (2.,3.,4.,5.) csoport a hírből írjon, készítsen egy tudósítást/interjút úgy, hogy ez egy pozitív/negatív hír legyen! Ügyeljete az alábbiakra:</i> - <i>Hol készül a tudósítás (helyszín)</i> - <i>Mit mutattok be közben (illusztráló életképek)</i> - <i>Kit szólaltattok meg</i> - <i>Milyen kérdéseket tesztek fel</i> <i>Erre 15 perctek van. A hírek ne legyenek hosszabbak 1-2 percnél.”</i> E kérdéseket a tanár a táblán rögzíti.</p>	<p>Nagyon fontos a pontos/rövid és érthető tanári instrukció és az idők pontos betartása, akár többszöri figyelmeztetéssel az idő múlására.</p> <p>A kiscsoportok önálló munkája közben a tanár figyelemmel kíséri az egyes kiscsoportok munkáját, kérés/kérdés esetén segítséget nyújt, s rávezető kérdésekkel segít a munkába pl. kiválasztani, kit érdemes megszólaltatni, hogy a hír negatív legyen stb.</p> <p>Eszközigény: - üres lapok kiscsoportonként - tábla/táblairon (vagy csomagolópapír/filctoll/gyurmaragasztó)</p>

TANULÓI TEVÉKENYSÉG	TANÁRI TEVÉKENYSÉG – SZÜKSÉGES IDŐ MUNKAFORMA – RÖGZÍTÉSRE KERÜLŐ ISMERETEK	MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK
	<p>Tananyagtartalom: A hírműsorok képi és szöveges eszközei a nézők véleményének befolyásolására. Nem az a célunk, hogy ezeket az eszközöket mélyen megismertessük a 11-12 éves diákjainkkal, sokkal inkább az, hogy rádöbentsük őket, hogy a hírműsorok által tált hírek nem az eseményeket adják vissza annak teljes valójában, hanem azoknak csak egy értelmezését. Ezért aztán több forrásból (több médium több csatornájából) kell mindig tájékozódni, ha közel akarunk kerülni a valósághoz. <i>(A képi és szöveges manipulációról mélyebben lásd: ajánlott szakirodalom)</i></p> <p>20 perc</p>	
<p>HÍREK SZÍNDARABKÉNT: A diákcsoporthoz sorban előadják rövid híreiket a kijelölt hírolvasó/narrátor személyében. Ezután ugyanebben a sorrendben előadják a több szereplős tudósításait/interjúikat, melyet a csoport szóvivője mindig felvezet (milyen helyszínen vagyunk, mit látunk közben).</p>	<p>A tanár megkéri a kiscsoportokat, hogy egy kijelölt hírolvasó/narrátor olvassa be a kishíreket, és röviden mondja el, milyen képeket tennének alá.</p> <p>Ezután a kiscsoportokat ugyanebben a sorrendben kihívja a „színpadra”, hogy előadják a több szereplős tudósításait/interjúikat, melyeket a csoport szóvivője mindig felvezet (milyen helyszínen vagyunk, mit látunk közben).</p> <p>Minden kis tudósítás vagy interjú után a többi csoporttal megbeszéljük közösen/frontálisan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Negatív vagy pozitív hír volt-e?</i> - <i>Kinek a szempontjából értékelve volt negatív vagy pozitív?</i> - <i>Hogy érték el/vagy nem érték el ezt a készítő?</i> <p>Tananyagtartalom: A hír műfaji jellemzőinek, a hírszerkesztés sajátosságainak, a hír és a valóság viszonyának megtapasztaltatása/átélése.</p> <p>20 perc</p>	<p>A kishírek felolvasásával csak a hírműsorok szerkezetére utalunk vissza, ne szóljunk közbe, ne javítsuk a diákokat. A tudósítások és interjúk előadásánál maradjunk háttérben, utána nagyon röviden néhány kérdéssel beszéljük meg levonható következtetéseket. (1-1 percben minden hír után.)</p> <p>Teremigény: Ha a terem erre nem megfelelő, a hírek előadásának idejére gyorsan csináltassunk helyet, közben a „nézők” ülhetnek akár a félretolt padok tetején is, egymás mellett.</p>
<p>HÍR VAGY ÁLHÍR Levezetés, belátás: A tanulók egy-egy iskolai hírről próbálják eldönteni kiscsoportokban, hogy valós-e vagy nem.</p>	<p>A tanár elmondja, hogy bár a hírügynökségi hírek mindig valósak, s a televíziós hírszerkesztők gyakran utánanéznek minden hírnél, mielőtt a műsorba szerkesztik, de ennek ellenére a televízióban (az interneten pedig mindenképp) találkozhatunk álhírekkel (hoax-nak hívjuk), melyeket tévedésből/viccből/rosszindulatból stb. terjeszteni kezdett valaki. Ezért mindig több forrásból és csatornából kell tájékozódni.</p> <p>A tanár minden kiscsoportnak kioszt néhány előre elkészített kishírt, amely a Sulihíradó szerkesztőségébe „került”, de amely nem szerepelt a hírügynökség listáján. A kishírek a saját iskola életéhez kapcsolódnak, pl. „<i>Ellopták reggelre névadónk szobrát az 1. emeleti folyosóról.</i>” / „<i>XY tanár ma tanulmányútra vitte osztályát.</i>” / „<i>A tornateremben leszakadt a bordásfal, így a tornaórák ma elmaradnak.</i>” stb.</p> <p>Azt az instrukciót adja: „<i>Most elhagyhatjátok a termet, s 4 perc múlva minden kiscsoport újra üljön a helyén, s számoljon be róla, valós vagy álhírt kapott-e, s hogyan derítette ki.</i>”</p> <p>A kiscsoportok visszaérkezése után mindenki röviden beszámol az eredményről.</p>	<p>A tanár ismerve a csoportját, az iskola szabályait, a vezetőség hozzáállását és az időkeret eldöntheti, hogy az hírnél való utánajárást valóban lejátszatja a diákokkal, vagy csak a kiscsoportokkal összegyűjteti, hogyan néznének utána a hírnél, kinél, hol tájékozódna. Ez esetben lehet bonyolultabban kideríthető iskolai híreket is gyűjteni és a valós tájékozódást házi feladatnak adni.</p> <p>Eszközigeény: Előre gyűjtött valós vagy ál(saját iskolai) hírek kis papírokon (csoportonként 1-1 db)</p>

TANULÓI TEVÉKENYSÉG	TANÁRI TEVÉKENYSÉG – SZÜKSÉGES IDŐ MUNKAFORMA – RÖGZÍTÉSRE KERÜLŐ ISMERETEK	MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK
	<p>Tananyagtartalom, cél: Levezetés játékos formában, tudatosítás: rádöbbenés arra, hogy találkozhatunk álhírekkel, amiket tévedésből/viccből/rosszindulatból stb. terjeszteni kezdett valaki, ezért mindig több forrásból és csatornából kell tájékozódni.</p> <p>8 perc</p>	
<p>HÁZI FELADATOK:</p> <ol style="list-style-type: none"> Amennyiben a levezető feladatban szereplő hírek utáni nyomozás az óra keretében nem megoldható, a diákok az órán összegyűjtött szempontok alapján utánajárnak, s írásban rögzítik az oknyomozás útját és eredményeit. Azok a kiscsoportok, akiknél ez megoldható, az általuk készített hírt vagy tudósítást rögzíthetik videofelvételre alkalmas eszközeiken (pl. mobiltelefon), feltölthetik valamilyen videomegosztó portálra nem nyilvános, hanem csak linkkel megosztható formában. Hír vagy álhír: gyűjtsetek az internetről olyan eseteket, melyekről később kiderült, hogy álhír volt mögöttük. (Ki talál a legtöbbet?) Nézzétek meg az egyik legismertebb internetes álhírt (hoax) a repülő emberről http://index.hu/tech/hoax/2012/03/24/beismerte_az_atverest_a_repulo_ember/, s írjátok le a film alapján, hogy miért hitték el sokan, hogy igaz a hír, mi volt benne valószerű. (lsd. példatár) A film hitelesítésére website is készült: http://www.humanbirdwings.net/ 		
<p>FELHASZNÁLT IRODALOM: Hartai László - Muhi Klára: Mozgóképek és médiaismeret 1. Korona kiadó. Budapest, 2002. 151-163. oldal http://internethotline.hu/mufajok/ http://journality.hu/ujsagiro-alapismeretek/30/433/0 http://index.hu/tech/hoax/2012/03/24/beismerte_az_atverest_a_repulo_ember/</p> <p>FELHASZNÁLT FILMEK: tudósítás: http://www.youtube.com/watch?v=jAigtMnTdb4 interjú: http://www.youtube.com/watch?v=t626-ojt628 riport: http://www.youtube.com/watch?v=6RLbdQqnbk (MTV1. Szempont) A repülő ember: http://indavideo.hu/video/MadareMBER_1?utm_source=flash&utm_medium=watchoninda&utm_campaign=videoplayer</p>		

[6]